
Oponentský posudek

Disertační práce Václava Wortnera

Lektor a herec, umělci vztahu k sobě a druhým

Eva Blechová

16.9.2020, Praha

Téma disertační práce

Je zjevné, že si autor pro svou práci zvolil téma, které se ho bytostně týká a hluboce ho zajímá. I když původně koncipoval práci jako více utilitární (“co se mohou lektori naučit od herců”), postupně se jeho pátrání rozšířilo na téma vztahu lektora a herce k sobě a k druhým. To je samozřejmě důležité téma pro Katedru autorské tvorby a pedagogiky, ale (naštěstí) nejen pro ni.

Při čtení práce jsem si podtrhla autorův citát Ivana Vyskočila z dialogického jednání *“Nemůžeme udělat chybu. Můžeme si nevšimnout”* (str. 88). A Václav Wortner si opravdu všímá. Nejprve si připravuje situace, ve kterých je čeho si všimnout. Autorova touha po sebevzdělávání je až neuvěřitelná - od Kolumbie přes Chicago po Indii, od jógy přes logopedii po akrobacii, workshopy a kurzy se kupí.

Pozoruhodné ovšem nejsou jenom tyto situace, ale právě autorova schopnost si velmi pečlivě všímat, dokumentovat, reflektovat své bohaté zážitky. A pak ty stohy deníků a závěrečných zpráv poctivě a pečlivě prozkoumat a utřídit pro potřeby této práce.

Způsob zpracování

Struktura práce je velmi jasná a přehledná, dochází k častému odkazování na další kapitoly a jejich provazování. Oceňuji základní schéma “Dolmenu sebedůvěry”, které autor před našima očima postupně staví (anebo spíše hloubí).

Jako správný lektor myslí autor na své publikum při prezentaci práce, například při návodu jak práci číst (str. 6) nebo při vyzývání čtenáře k experimentům se čtením (str. 173).

Autor projevuje schopnost sympatické sebeironie (“jak jsem v Americe objevil Ameriku”), smysl pro humor i metaforu. Neváhá se ponořit do jazykového rozboru ve španělštině a jeho cit pro jazyk je jednou z opor, na které může stavět (“vyhmatat” není to samé jako “pochopit”, str. 186). Obrazové přílohy používá střídme a ku prospěchu věci (fotka deníků na str. 21, fotka malého Vašíka s vyplazeným jazykem na str. 42).

V souladu se svou radou Václavovi: “vyprávěj příběhy” také autor příběhy vypráví - ke těm čtrnácti oficiálně vyznačeným v textu je třeba přičíst bezpočet drobných příběhů z

deníků či závěrečných zpráv z kurzů, včetně mnoha vtipných (pán z České pošty, str. 125), dojemných i snových. Všechny tyto prvky přispívají ke čtivosti práce.

Metodologie a závěry

Velkou předností práce je, že autor nás pečlivě a poctivě provádí svojí metodologií, včetně změn, které provedl (str. 18, str. 107). Je si též vědom, že jeho práce je svědeckou výpovědí, že jejím hlavním omezením je subjektivita (str. 236).

V páté kapitole autor pak přidává ke svému osobnímu pátrání odbornou literaturu. Její výběr je eklektický, ale autorovi se daří ji úspěšně propojit s konkrétními tématy práce.

Zcela jsem se neztotožnila s některými dílčími myšlenkami - například s tvrzením, že dotaz lektora na zpětnou vazbu je vždy známkou nejistoty (str. 86) nebo že vysvětlit smysl kurzu je vždy potřeba jenom jednou (str. 131). Ocenila jsem závěrečnou zkratkovitou půlstránkovou pasáž "disertace ve zkratce", dokážu si však představit celkově důkladnější závěrečnou kapitolu, která by mohla nastínit i další směry zkoumání.

Otázky k obhajobě

- k metodologii: zajímalo by mě, proč si autor vybral jako základní zdroj dat své vlastní subjektivní zážitky (deníky, reflexe, zápisy, závěrečné zprávy) a zda zvažoval možnost využít například kvalitativní rozhovory s kolegy lektory?
- k závěrům: mohl by autor rozvést otázku "vnitřní a vnější cesty"? Jedním ze závěrů práce je, že "zaměřování se na svůj vnější projev je zavádějící a nebezpečné" (str. 157). Přesto některé "rady Václavovi" jsou spíše "vnější" (např. říkat krátké věty do tečky, str. 188). Je možné, že se vnější a vnitřní cesta doplňují?
- k dalšímu využití disertace: zajímá mě, co a jak autor plánuje předložit k užítku kolegům studentům/lektorům, eventuálně i širší veřejnosti?

Celkové hodnocení

Disertační práci Václava Wortnera hodnotím jako originální a myšlenkově důslednou. Autor ukázal schopnost kritické analýzy i přehledné a originální syntézy.

Práci doporučuji k obhajobě.